

Verksamhetsrapport

Värmlands läns Kalkningsförbund

2017-01-01 – 2017-12-31

Bilden visar doseraren som flyttades från Blacktjärn till Havån.

Verksamhetsberättelse för Värmlands läns Kalkningsförbund för januari – december 2017

Bakgrund

Kalkning är ett av verktygen för att uppnå det nationella miljömålet "Levande sjöar och vattendrag". Den ska därmed ge förutsättningar för biologisk mångfald och uthålligt nyttjande av sjöar och vattendrag.

Den senaste nationella planen för kalkning togs fram av Naturvårdsverket för perioden 2011 – 2015. I den gjorde Naturvårdsverket bedömningen att det försurande nedfallet över Sverige har minskat, vilket lett till en återhämtning i många tidigare försurade vatten. Kalkningsinsatserna har därmed kunnat minskas med ca 40 % jämfört med början på 2000-talet.

Idag är det Havs- och vattenmyndigheten som sedan 1 juli 2011 har det centrala ansvaret för kalkningsverksamheten.

Det finns ett arbete inom Havs och Vattenmyndigheten om att ta fram en ny nationell plan. Dock har den ännu inte slutförts så därför sker idag arbetet utifrån den gamla planen. Det som framkommit är att med den nya nationella planen kan det komma att bli revidering av kalkningsinsatserna i Värmland.

Som grund för Kalkningsförbundets arbete finns den åtgärdsplan som Länsstyrelsen Värmland fastställt, och som är underlag för den årligen utarbetade kalkningsplanen.

Kalkningen följs upp med vattenprovtagning under högflöden våren och hösten, då förhållandena normalt är som sämst, samt bottenfaunaundersökningar, elprovfisken och kiselalgsundersökningar med längre intervall.

Direktionen och presidiet

Direktionen har haft 3 sammanträden, 2017-03-30, 2017-09-12 samt 2017-11-27. Presidiet har haft 4 sammanträden under perioden. 2017-03-16, 2017-05-18, 2017-08-25 samt 2017-11-13

Upphandling, avtal mm

Under perioden mellan 2017-01-01 t.o.m. 2017-12-31 har en upphandling påbörjats. Den handlar om att få in anbud för vattenprovtagning. Anbuderna skall vara inlämnade i mitten av Januari-2018. (Den upphandlingen avbröts då för få anbud inkom.)

Spridningsavtal: Avtalet mellan Värmlands Läns Kalkningsförbund och SMA Mineral Logistik & Entreprenad AB är nu inne på sitt andra år. Ytterligare 1 år kvarstår av det 3-åriga avtalet. Därefter kan det förlängas med ytterligare 1+1 år

Tillsynsuppdraget: Fortsatt så har Samhall tillsynen på huvudparten av kalkdoserarna. De som har tillsyn av t.ex. fiskevårdsområdesföreningar är Musån, Lövån (Hagfors kommun), Örtjärnsbäcken (Torsby kommun) samt 2 i Norge (tidigare ingick dessa i SNKK men sedan ca 6-7 år är dessa inom Torsby kommun).

Kalkningsverksamheten

Tilldelningen av statsbidrag blev för år 2017, **21 425 629 kr**. Under hösten gjordes bedömningen att ett betydande överskott skulle komma att uppstå. Överskottet bedömdes kunna landa på 1 miljon. I samtal med Länsstyrelsen Värmland beslutades att av den miljonen skulle 240 000 kr avsättas för att möta det budgeterade underskott som fanns för administration och kontroll. Likaså skulle 112 000 kr avsättas till åtgärder som skulle möjliggöra övergång från HKP till båt-spridning i två sjöar samt förbättring i en sjö. Kvarstående 648 000 kr beslutades att återbetalas vilket gjordes 2017-12-18. Det innebär att slutgiltig tilldelning för 2017 blev 20 777 629 kr.

Överskottet från 2016 har reinvesterats i uppgradering av elskåp i 10 doserare. Likaså har en del av överskottet använts till att täppa till gapet mellan inbetalda egenavgifter och den av Länsstyrelsen fastställda högre egenavgiften.

Under året 2017 har det, i samarbete med Länsstyrelsen Värmland, projekterats för ett antal åtgärder. Till dessa åtgärder har kopplats äskandet av extra tilldelning av medel. Dessa är följande:

- Flytt av doserare från Lögälven till Nordmarksälven
- Flytt av doserare från Hundån till Ljusnan
- Flytt av doserare från Rattsjöälven till Femtan
- Förbättring av iläggsplatser
- Utbyte av solceller på 9 doserare

Översyn av Våtmarksytor/sjöar

I år har vi, tillsammans med Länsstyrelsen, plockat ut 4 olika åtgärdsområden. Dessa har gått igenom och vi har även använt HKP för att flyga över dessa ytor och se om de fortfarande är aktuella som kalkningsobjekt. Redan vid förberedelsestadiet såg vi att det behövdes förändringar av givor.

En orsak till att vi behövde göra omflyttningar av givor har att göra med den långa torra perioden vi haft sedan våren 2016. Besiktningar på marken har visat att all kalk från förra årets kalkning inte lösts upp. Det finns också ytor där det nu är så skogbevuxet att kalkningen inte får den funktion man förväntat sig.

Så här ligger ett tufft arbete framför oss. Arbetet med att gå igenom alla ytor har startats och kommer att fortsätta under hösten. Det arbetet ligger sedan till grund för planeringen av nästa års kalkning.

Doserarna

Under våren genomfördes flytten av doseraren från Blacktjärn till Havån. Den blev försenad pga. att våren slog till med kraft i början av april när det var tänkt att flytten skulle ske. Dagsmejan gjorde att vägen in blev ofarbar. Så doseraren blev liggande till slutet av maj innan vägen torkat upp.

Då kalkningen uppströms klarade pH-målen så kördes doseraren endast sporadiskt. Men den kommer säkert att behöva köras under våren 2018.

Planering för ytterligare flyttar pågår. De som står på tur är doserarna vid Hundån (längre ner i Ljusnansystemet) samt Rattsjöälven. Den nya platsen blir i vattendraget Femtan. Detta då Femtan är ett vattendrag med högre motiv än Rattsjöälven.. Till detta kommer också att en flytta av doserare från Lögälven till Nordmarksälven kommer att ske. Sammantaget gör detta att en gemensam upphandling skall genomföras. Den kommer att ske under våren 2018.

Då vi har haft ingående lager från 2016 på ca 850 ton och att doserarna körts väldigt lite pga av låga vattenflöden och pH-värden som varit över de mål-pH som är satta så har det endast köpts in kalk för drygt 300 000 kr.

Budgeten låg på 1 585 240 kr Det var här överskottet bedömdes komma vilket gjorde att en återbetalning till Länsstyrelsen genomfördes. Utgående lager av doserarkalk är 978 ton. Inköpt kalk blev ca 581 ton. Lagret ökade med 110 ton vilket gör att doserarna spred sammanlagt ca 471 ton. Detta gör att budgeten för 2018 avseende doserarkalk ytterligare kommer att sänkas. Ändå kommer en möjlig spridning att kunna ske på upp till 2 700 ton. Så planeringen kan ändå möte ett år som skulle kunna bli blöt.

Spridning med båt och helikopter

Även i år startade spridningen med **båt** tidigare än 1 juli. Inriktningen var ett antal sjöar med över 100 ton i givan samt där man vet att omsättningstiden är lång. **Hkp**-kalkningen startade ungefär som förra året, i mitten av juli.

Arbetet med informationsbiten har fortsatt med att lägga ut vart kalkningen sker minst dagen innan. Detta sker via Facebook samt hemsidan. Likaså skickas det mail till kommunerna samt till turistbyråer. Spridningen i ton för 2017 blev följande:

Båt: **8 927,44 ton**

HKP: **9 512,71 ton**

I planeringen för 2018 ligger att 2 sjöar kommer att gå från HKP-spridning till Båt-spridning. 2 sjöar kommer att ändras från Båt-spridning till HKP-spridning.

Vattenprovtagning

Årets vattenprovtagningar har fortsatt vara svåra att genomföra. Alltså lika som förra året. Ingen direkt vårflod så vi har varit ute och tagit ett prov i vattendrag samt det sjö-prov som skall tas på våren. Under hösten kom det betydande nederbörd som gjorde att vi vid några tillfällen kom att pricka höga flöden i vattendragen. Vad gäller sjöarna så märktes det att de blev påfyllda vilket innebär att proverna kunde tas i relativt höga nivåer på sjöarna.

Övrigt

Inom Kalkningsförbundets område så har ett projekt genomförts i Klarälvens Vattenråd regi. Det är en utrivning av dammen vid Acksjön i Hagfors kommun. Det har inneburit en sänkning av sjön på ca 2-3 meter. Det medförde att båtarna inte kunde komma i för spridning när de var där den 19 juli. Dock fanns det med i projektplanen att en ny isättningsramp skulle byggas av Fortum. Den möjliggjorde kalkning senare under hösten.

Sammanfattning

Viss omflyttning av kalkgivor för HKP har gjorts. För båtspridningen har det varit problem att komma i ett antal sjöar (För en sjö, Acksjön finns separat förklaring).

Vattenprovtagningen har inte riktigt kunnat ta de nödvändiga proven under våren. Det är också vår-proven som är de viktiga för att se om insatta kalkningsinsatser ger önskvärd effekt. Låga vattenflöden innebär regelmässigt högre pH-värden.

Samarbetet med Länsstyrelsen utvecklas och fördjupas på ett positivt sätt. Den nya kalkhandläggaren har visat sig vara en kompetent och positiv kraft för kalkningsarbetet. Handläggarna har också varit med ute på ett antal fältbesök.

Med allt som projekterats under 2017 kommer många saker att genomföras under 2018. När dessa åtgärder är gjorda så är de stora förändringarna genomförda och verksamheten kan gå in i en lugnare period. Det gör att tjänsten bör ses över om den motsvarar en 100-% tjänst.

Finansiell analys

Årsbokslutet baseras på redovisningen per 2017-12-31

Periodens resultat

Periodens resultat uppgår till -695 tkr. Intäkterna uppgår till 22 921 tkr och utgörs av bidrag och medlemsavgifter. Kostnaderna är i år 23 616 tkr där merparten, 21 175 tkr utgörs av direkta kostnader för kalkningen.

Finansiering och Investeringar

Behållningen av likvida medel uppgår per 2017-12-31 till 2 013 tkr.

Resultat för 2017

Förbundet redovisar ett minusresultat med -695 tkr för 2017. Förbundet redovisade för räkenskapsåret 2016 ett balanskravsresultat på 622 tkr. Enligt överenskommelse med Länsstyrelsen fick detta överskott öronmärkas för framtida underhåll av doserare. Årets underskott förklaras främst av att förbundet har använt överskottet från 2016 till reinvesteringar. Efter avdrag för föregående års balanskravsresultat uppgår årets balanskravsresultat till - 73 tkr, vilket är resultatet som ska återställas inom tre år.

Årets resultat	-695 tkr
Sparat balanskravsresultat från föregående år	622 tkr
Årets balanskravsresultat	-73 tkr

Ekonomisk sammanställning

Nedan redovisas förbundets resultat- och balansräkning med efterföljande tilläggsupplysningar. Samtliga belopp anges i tkr.